

2011-11-11

Dnr 43-2011:3143

Hörby kommun
Rektorn vid Frostaskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Frostaskolan F-6
i Hörby kommun

Tillsyn av Frostaskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Hörby under period, hösten 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Frostaskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 13 september 2011 och den 14 september 2011.

Vid den regelbundna tillsynen 2006/2007 fanns det en del kritikpunkter som kunde hänföras till årskurserna F-6 vid Frostaskolan. Skolenheten var då en sammanhållen enhet Frostaskolan F-9. Brister i likabehandlingsplanen fanns och finns fortfarande kvar i skolenhetens plan mot kränkande behandling, studiehandledning på modersmål var eftersatt och är så fortfarande.

Frostaskolan F-6 är nu en egen skolenhet med egen rektor. Under ett par års tid har skolledningen växlat flera gånger på enheten, vilket gör att den pedagogiska ledningen först nu har en möjlighet att börja fungera fullt ut. Ett resultat av bristande ledning är att elevernas kunskapsresultat inte följts upp på skolnivå i samtliga ämnen tidigare. Endast vårens resultat i samtliga ämnen finns sammanställda för årskurs 5. I ämnen utan nationellt prov når mellan 85 och 95 procent minst godkänd nivå.

Ämnen med nationella prov i årkurs 3 visar att ungefär 90 procent av eleverna klarade kunskapsmålen i svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 år 2010. I årskurs 5 fanns det en variation mellan 75 och 90 procent som klarade minst kunskapsmålen för godkänd nivå i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska under åren 2009 och 2010, men 2011 nådde endast hälften av eleverna kunskapsmålen i engelska och två tredjedelar nådde kunskapsmålen i svenska/svenska som andraspråk. Detta är anmärkningsvärt låga resultat.

Skolenheten har en stor del system gemensamma med Frostaskolan 7-9 och personalen på båda skolorna har under året kompetensutvecklats i fråga om den nya lagstiftningen på skolans område och har skaffat sig kunskaper om den nya läroplanen.

Inför den hösttermin som påbörjats har ytterligare insatser påbörjats och skolenheten är på väg att ta itu med bland annat kunskapsuppföljningen i samtliga ämnen. Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut:

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Frostaskolan i Hörby måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hörby kommun att senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelats avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Undervisning och lärande så att undervisningen systematiskt inriktas på målen i läroplanen.

I detta ingår att:

- undervisningen ska utgå från och omfatta läroplanens krav (1 kap. 11 § skollagen, Lgr 11),
- lärarna ska samverka med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang (Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Grundläggande värden och inflytande så att eleverna får ett aktivt inflytande över undervisningens innehåll.

I detta ingår att:

- skolan säkerställer att eleverna även kan påverka undervisningens innehåll (4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar).

Trygghet och en god miljö i övrigt

Vid skolenheten saknas en plan mot kränkande behandling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Trygghet och en god miljö i övrigt.

I detta ingår att:

- det på skolenheten finns för en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Särskilt stöd så att skolenheten tillhandahåller studiehundledning enligt författningen.

I detta ingår att:

– skolenheten ger studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det (5 kap. 4 § skolförordningen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen så att rektorn i sitt arbete säkerställer ett kvalitetsarbete, angeläget för både personal, vårdnadshavare och elever.

I detta ingår att:

– rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete (4 kap. 4 § skollagen).

Personalkompetens

Personalen vid skolenheten har inte utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Personalkompetens så att skolan säkerställer att personalen har utbildning för den undervisning de bedriver.

I detta ingår att:

– personalen i största möjliga utsträckning används för undervisning i de ämnen de har utbildning för (2 kap. 3 § 1985 års skollag).

Omfattning och resurstillgång

För utbildningen saknas nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Omfattning och resurstillgång så att skolbiblioteket fungerar så som författningarna anger.

I detta ingår att:

– skolbiblioteket ska vara tillgängligt (2 kap. 36 § skollagen),

– skolbiblioteket har tillgång till informationsteknik och andra medier (2 kap. 36 § skollagen).

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under *Skäl för beslut*.

Till följd av anmärkningarna ska Ni senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelats vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Skolenhetens kunskapsresultat vad gäller nationella prov i årskurs 3 visar att ungefär 90 procent av eleverna klarade kunskapsmålen i svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 år 2010. Resultaten vad gäller nationella prov i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska i årskurs 5 visar att det var mellan 75 och 90 procent som klarade minst kunskapsmålen för godkänd nivå under åren 2009 och 2010. I skolenhetens redogörelse för 2011 nådde endast 50 procent kunskapsmålen i engelska och 63 procent nådde kunskapsmålen i svenska/svenska som andraspråk. Detta är anmärkningsvärt låga resultat. I övriga ämnen uppnår mellan 85 och 95 procent minst godkänd nivå i årskurs 5.

Vad gäller skolenhetens resultat av värdegrundsarbetet visar dokumentation samt intervjuer med elever och skolenhetens personal att eleverna upplever sig trygga och att flertalet elever trivs på skolan. Däremot visar intervjuer att skolenheten måste vara vaksam på ett ibland dåligt språkbruk som kan leda till kränkningar. Skolenhetens systematiska värdegrundsarbete behöver förbättras med hjälp av en konkret plan mot kränkande behandling som tar sin utgångspunkt i en kartläggning av nuläget.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Motivering:

I skollagen och i läroplanen finns bestämmelser om vilka ämnen eleverna har rätt att få undervisning i. Intervjuer med elever i årskurs 4-6 visar att kunskapen om de olika naturorienterande ämnena, speciellt fysik och kemi, är låg. Eleverna kan nämna att man gör vissa experiment, men de kan inte hänföra aktiviteten till ett ämne enligt läroplanen. Intervjuer med rektor, lärare och elever visar att ett klassläraresystem råder på Frostaskolan F-6. Detta innebär att varje klasslärare undervisar klassen i huvuddelen av läroplanens ämnen, alltså även ämnen som man inte har utbildning i. Detta innebär en risk att de ämnen läraren saknar utbildning i inte ges samma omfattning som ämnen där läraren har utbildning. Intervjuer visar också att lärarnas samverkan måste förbättras. Varje lärare undervisar huvudsakligen sina egna elever i den egna klassen. Samverkan mellan lärare i olika klasser och lärare med olika utbildning skulle kunna ge eleverna möjlighet till att tydligare se samband mellan ämnen. Skolinspektionen förelägger därför att huvudmannen säkerställer att undervisning sker i alla ämnen enligt

författningarna och att lärarna samverkar för att ge eleverna möjlighet att se sammanhang i utbildningen.

Författning:

1 kap. 11 § skollagen

Lgr 11

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Både tidigare och nuvarande skollag lyfter fram elevernas rätt till inflytande över arbetet i skolan. Eleverna ska delta i och ha inflytande över innehåll, arbetssätt och arbetsformer i undervisningen. Intervjuer med lärare och elever visar att det finns en variation mellan olika lärare huruvida eleverna har ett inflytande över undervisningens innehåll. I vissa ämnen är läroboken det huvudsakligen styrande instrumentet och detta ger eleverna ett mycket begränsat inflytande medan det i andra ämnen finns ett något större inflytande både över vad som ska läsas, men också över utformningen av lektionerna. Inflytande över redovisningsformer och arbetssätt är ofta större än inflytandet över innehållet. Därför förelägger Skolinspektionen att huvudmannen säkerställer att eleverna försäkras ett reellt inflytande över undervisningens innehåll.

Författning:

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Bedömningsområde: Trygghet och en god miljö i övrigt

Bedömning:

Vid skolenheten saknas en plan mot kränkande behandling.

Motivering:

Skollag och läroplan ålägger huvudmannen att tillse att skolorna har en plan mot kränkande behandling som är aktuell och beskriver hur arbetet mot kränkningar ska gå till. Planen ska bygga på en kartläggning av den aktuella situationen på skolan och planen ska utvärderas regelbundet. Arbetet ska bedrivas systematiskt och omfatta alla på skolenheten.

Intervjuer och dokumentation visar att Frostaskolan F-6 under det senaste året arbetat med att förbättra värdegrundsklimatet på skolenheten. Detta arbete har varit ett prioriterat mål i arbetsplanen. Skolenheten har skapat goda rutiner för ingripande i akuta situationer och personal och elever upplever att det finns en god anda på skolenheten, men att det stundtals kan vara ett tufft språkbruk även bland de yngre eleverna. Eleverna uppger också att tryggheten är god.

Värdegrundsarbetet vilar idag på en plan mot kränkande behandling som inte fullt ut fyller författningens krav. Planen gäller dessutom både F-6-verksamheten och årskurserna 7-9 och är inte konkret vad gäller åtgärder byggda på en kartläggning av nuläget. Skolinspektionen förelägger därför huvudmannen att tillser att Frostaskolan F-6 har en aktuell plan mot kränkande behandling.

Författning:

6 kap. 8 § skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Motivering:

Av skollagen framgår att elever som har rätt till studiehundledning på modersmålet ska ha detta. Rektor har ansvar för detta. Intervjuer med rektor och personal visar att skolenheten inte kartlagt hur stort behovet är, men att behovet troligen är större än den möjlighet till studiehundledning skolan för tillfället erbjuder. Därför förelägger Skolinspektionen huvudmannen att se till att Frostaskolan F-6 lever upp till författningarnas krav.

Författning:

5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten.

Motivering:

Det kvalitetsarbete som ledde fram till kvalitetsredovisningen för 2010 som är gemensam för både Frostaskolans båda skolenheter F-6 och 7-9 leddes av rektorn för den senaste skolenheten. Intervjuer visar att det ännu inte kommit igång ett kvalitetsarbete under den nya ledningen. Därför förelägger Skolinspektionen att huvudmannen säkerställer ett kvalitetsarbete kommer igång.

Författning:

4 kap. 4 § skollagen

Bedömningsområde: Personalkompetens

Bedömning:

Personalen vid skolenheten har inte utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Motivering:

Den nya skollagen anger att skolan ska använda sig av lärare som har utbildning för den undervisning de bedriver. I 1985-års skollag är detta uttryckt i att lärare huvudsakligen ska undervisa i de ämnen de har utbildning för. Dokumentation och intervjuer visar att Frostaskolan F-6 använder sig av ett klasslärarsystem. Detta innebär att klassläraren undervisar i flertalet ämnen i klassen, således även i ämnen som läraren saknar utbildning i. Lärare med utbildning i svenska och samhällsorienterande ämnen undervisar även klassen i matematik och naturorienterande ämnen. Eleverna riskerar att få en undervisning som kvalitetsmässigt blir sämre i de ämnen läraren inte har utbildning i. Därför förelägger Skolinspektionen huvudmannen att säkerställa att lärarna, i största möjliga utsträckning, undervisar i de ämnen de har utbildning i.

Författning:

2 kap. 3 § 1985 års skollag

33 § lagen om införande av skollagen

Bedömningsområde: Omfattning och resurstillgång

Bedömning:

För utbildningen saknas nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Motivering:

Skollagen anger att eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek. Skolbiblioteket ska stödja elevernas lärande genom skönlitteratur, facklitteratur och moderna lärverktyg. I förarbetena till skollagen ges en utförligare beskrivning. Med skolbibliotek "avses en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande (prop. 2009/10:165 sid. 283). Tillsynen visar att Frostaskolan F-6 delar skolbibliotek med Frostaskolan 7-9. Biblioteket ligger geografiskt mitt inne i en av skolbyggnaderna för årskurs 7-9. Intervjuer visar att det inte är ekonomiskt möjligt att bemanna biblioteket och därför måste eleverna be en lärare öppna biblioteket om de vill komma åt information som finns i biblioteket eller om de vill låna böcker. Detta innebär att biblioteket ofta är stängt. Elevernas möjligheter att använda biblioteket är

alltså starkt begränsade och därmed påverkas också elevernas lärande negativt. Skolbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar genom att erbjuda böcker, informationsteknik och andra medier anpassade till deras behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning (9 § bibliotekslagen). Vid inspektörernas besök i biblioteket konstaterades även att biblioteket var dåligt försett med facklitteratur och att moderna lärverktyg som exempelvis datorer saknades. Därför förelägger Skolinspektionen huvudmannen att säkerställa att skolbiblioteket ges möjlighet att fungera som det stöd åt elevernas lärande som författningen avser.

Författning:

2 kap. 36 § skollagen

Anmärkning:

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

Informationen till föräldrar vid utvecklingssamtalet ska, enligt skollagen, grunda sig på en värdering av hur eleven når kunskapskraven i läroplanen. I de individuella utvecklingsplanerna som Skolinspektionen tagit del av framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven. De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser dock inte enbart elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven utan även en bedömning hur eleven passar tider, om eleven har material med sig, uppför sig och om eleven ägnar sig åt störande prat. Om en skola ger skriftliga omdömen om elevens utveckling i övrigt ska det framgå mot vilka mål i läroplanen elevens utveckling bedömts. De skriftliga omdömena ska varken innehålla beskrivningar eller värderingar av elevens personliga egenskaper. Därför riktar Skolinspektionen en anmärkning mot huvudmannen.

Författning:

10 kap. 12 § första stycket skollagen

Bakgrund

Beskrivning av Frostaskolan

Frostaskolan årskurs F-6 ligger i Hörby tätort. Skolan är sammanbyggd med Frostaskolan 7-9. Tidigare var Frostaskolan en sammanhållen enhet med förskoleklass och årskurserna 1-9 i grundskolan. Vissa gemensamma funktioner som matsal, idrottshall och slöjdsalar delas med Frostaskolan 7-9. Skolenheten leds av en rektor som tillträdde vid höst-terminens början.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit Erik Mogård och Cecilia Rösténus.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Tommy Månsson
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen** samt **enskild elevs rätt**.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

Alla beslut kompletteras med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen. Dessa ges också möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).